

Turgay Öntaş

Kişisel olarak anlam ve hakikat arayışında soru sormanın mühim olduğuna inanıyorum. Bu sunuş yazısına da bir soruyla başlayıp yazıyı yapılandırmak isterim.

Çocuk ve çocuk eğitimini çevreleyen değişkenler “çocuğun, insan olmasından kaynaklı âli menfaatleri” için mi işlev görüyorlar?

Çocuk ve eğitim, devletin ideolojik aygıtı olarak ele alındığında bir tahakküm mekanizması olarak düşünülebilir. Çocuk, aile ve toplum üçlemesi de kurumsal olarak “devlet”in çeşitli düzenleme araçları ile etkilenen bir alandır. Yaşanılan coğrafyanın, yaşanılan coğrafyadaki siyasal, ekonomik, hukuk, sağlık, inanç gibi etkileyici unsurların çevrelediği bir “çocuk”, kendisinden bağımsız olarak ne çok “yükle” dünyaya gelir.

Çocuğun kendisinden bağımsız kendisine yüklenen “yük”ler aslında az önce bahsettiğim unsurların özelliklerine göre görev ve beklentiyi oluşturur. İşte burada “çocuk”la kurulan ilişkinin de bir nevi “karşılıklılık beklentisine” uygun bir “yatırım” metasına dönüşme süreci ortaya çıkıyor. Çocuğa yönelik “yatırımı” çocuğun ailesi, içinde yaşadığı toplumu, kendi devleti ve küresel sistem beklentileri biçimlendiriyor. Göz ardı ettiğimiz gerçeklerin kuşattığı “çocuğun”, eğitim aygıtı ile de kendisini kendisi olarak var edebileceği ve kendisine yaradılışından dolayı gösterilmesi gereken “hürmeti” yeterince göremediğinden midir büyüdükçe savrulması?

Özne, insan olarak “çocuk” ya da “yetişkin” olduğunda “çocuk” kavramına yüklediğimiz anlam, beklenti ve yüceltme gerçek hayatta benzer bir karşılığa

tekabül etmeyebilir. Bunu nereden çıkarıyoruz? Koşullara bağlı olarak aile, toplum ve devlet tarafından çocuğa gösterilen “hürmet” in farklılaştığı gerçeği yanı başımızda duruyor.

Eğitim aygıtını “iktidar” ilişkisi açısından çevreleyen birçok menfaat ve baskı grubu vardır. Menfaat ve baskı gruplarının “çocuk” üzerinde kurduğu ilişkiyi yok sayarsak hakikat ile bağımızı koparma riski ile karşı karşıya kalabiliriz. Nihayetinde “Ağaç kovuğundan çıkmadık, gökten zembille inmedik.” atasözü aslında bu durumu özetler.

Çocuk ve eğitimi iki ayrı başlıktan “çocuk eğitimi” ne dönüştürelim. Çocuk eğitimini kuşatan veya çocuğa sunulan olanakların belirlediği “norm”ları düşünelim. Burada farklı imkanlara sahip “çocuk”lara bir dönemin “orta sınıf çocukluk ideolojisi” nin beklentileri yüklenmektedir. İşte burada “çocukların” da tıpkı yetişkinlere yaklaşımlarımızda olduğu gibi “insana hürmet”ten ziyade beklentilere verilecek katkı düzeyinde başarı ve değer gördüğünü ileri sürebiliriz.

Çocuk eğitimi konusunu tema olarak belirleyen “Çocuk ve Medeniyet” dergisinin yayınlandığı 2024 yılının son günlerinde “eğitim” in gündemi küresel ve yerel düzeyde farklılık gösterebilmektedir. Türkiye’nin yerel gündeminde bugünlerde öne çıkardığı “eğitim” tartışmaları genellikle teknolojik gelişmelerin eğitime yansımaları, müfredat, eğitim çalışanlarının çalışma koşulları (özlük, atama, ücret vb.), sıralama ve yerleştirme sınavlarındaki net sayıları, küresel eğitim araştırmalarına ait performanslar vb.

Çocukların “yaşam” koşullarına dair yaşanan güçlükler belki de çözümlerin çok kolay olmamasından belki menfaat ve baskı gruplarının tercihinden dolayı öteleniyor. Esasında işin hakikati burada gizlidir. Hakiki meseleleri görmezden geldiğimizde palyatif gündemlerle hem kendimize hem de çocuklara samimi yaklaşmamış oluyoruz.

Bu sayıda eğitim bilimleri alanında çalışan birbirinden değerli araştırmacıların eserlerini sunuyoruz. Türkiye’de süreli yayıncılık açısından oldukça önemli bir platform olan Dergipark’ta doğrudan eğitim temalı 482 aktif dergi bulunmaktadır. Tabii 482 derginin tamamı “çocuk eğitimi” merkezli değildir. “Eğitim” konusunu temel alan farklı disiplinlerin eğitimini odağına almış dergiler de bu sayıya dahildir. YÖK Akademik verilerine göre yükseköğretim sistemi içerisinde eğitim bilimleri temel alanında 13747 öğretim elemanı görev yapmaktadır. Çocuğa verilecek

eğitim konusunda ilgili araştırmacılar kendi çalışma alanlarının gerektirdiği konularda yayınlar yapmaktadırlar. Akademik bilgi üretiminin ve yayın platformunun genişlediği dönemimizde üretilen yayınlarında akademik yükselme ve akademik teşvik açısından kendi içerisinde kıymetlendiği platformlarda farklılaşmaktadır.

İşte burada da “ocuğa”, “ocukluğa” yüklenen anlamların ve beklentilerin “ocuk eğitimi araştırmalarına” yüklenen anlam ve beklentilerle bir ilişkisi kurulabilir mi? Soru ile başlayıp bitirmek istiyordum yine de bitireyim ama bir sitemle bitirmiş olayım.

Son olarak eğitim profesyonelleri eğitim ortamlarında çocuğa “öğrenci” mesleğini uygun gördüğünden midir ocuk değil de “öğrenci” terimini kullanıyoruz. Çocuğun ocuk olduğu için çocukça davranması doğalken “sen artık büyüdün ocuk değilsin” gibi ifadeleri de gözden geçirmemiz gerekiyor.

ocuk ruhunun yaşaması dileğiyle keyifli okumalar.